

Crna Gora

Ministarstvo prosvjete

Broj: 01-1185/2

Podgorica, 8. mart 2013. god.

CRNA GORA SKUPŠTINA CRNE GORE	
PRIMLJENO:	14. III 2013. GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-03-9/13-2/24
VEZA:	
EPA:	
SKRAĆENICA:	PRILOG.

SKUPŠTINA CRNE GORE
Odbor za rodnu ravnopravnost

Povodom organizovanja sjednice "Ženskog parlamenta" Odbora za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore, dostavljamo Vam odgovor na postavljeno pitanje Ivane Gajović iz Nansen dijalog centra Crne Gore.

PITANJE:

"Koje su aktivnosti Ministarstva prosvjete na programima Obrazovanja za mir, koji ujedno imaju elemente rodne ravnopravnosti, da li u tom smislu saraduju sa NVO-ima i kako teče ta saradnja?"

ODGOVOR:

U školama se kroz programe pojedinih redovnih i izbornih predmeta, aktivnosti pedagoško-psihološke službe i rad odjeljenskog starješine i odjeljenske zajednice, uz saradnju sa roditeljima, posebna pažnja posvećuje rodnoj ravnopravnosti, prevenciji nasilja i obrazovanju za mir.

U okviru obaveznog predmeta **Građansko vaspitanje** u VI i VII razredu osnovne škole, kroz većinu tema razmatra se pojava nasilja među decom ili nad decom u porodici, školi, lokalnoj zajednici kao i pitanje rodne ravnopravnosti. U VI razredu pojava nasilja se obrađuje u okviru tema: Porodica i Škola. Cilj je da деца postanu osjetljivija na pitanja različitih oblika nasilja i da nauče na koji način treba da postupe u situacijama kada trpe nasilje. U VII razredu pojava nasilja se obrađuje u okviru tema: Autoriteti i uzori, Život sa razlikama, Ljudska i dječja prava. Sastavni dio udžbenika Građansko vaspitanje za VII razred osnovne škole je izborna tema „Mala škola miroljubivog rješavanja sukoba“.

U okviru izbornog predmeta **Zdravi stilovi života** koji se izučava u VIII i IX razredu osnovne škole, sa dva časa sedmično, zastupljena je tema: Prevencija fizičkog i psihičkog nasilja. Cilj izučavanja ove teme je da učenici razumiju pojmove i pojavne oblike fizičkog i psihičkog nasilja kao javno-zdravstvenog problema i da

razumiju osnovne uzroke nasilja; da razumiju da se nasilje kažnjava, da nasilje ima alternativu i da razviju vještine odupiranja fizičkom i psihičkom nasilju.

Teme nasilja obrađuju se i okviru sljedećih izbornih predmeta u osnovnim školama: Istraživanje humanitarnog prava (VIII i IX razred); Istorija religije (VIII i IX razred); Evropska unija (VIII ili IX razred, tema: Ljudska i dečja prava).

U gimnazijama teme rodne ravnopravnosti i nenasilja prisutne su u pojedinim obaveznim predmetima, posebno u programu predmeta: Psihologija (II razred gimnazije) i Sociologija (IV razred gimnazije). Izborni predmeti: Pojedinaac u grupi (III ili IV razred), Građansko obrazovanje (I, II, III i IV razred), Evropske integracije (III ili IV razred), Komunikologija (I razred), Debata (II razred).

Politike koje podržava i implementira Ministarstvo prosvjete odnose se na rodnu ravnopravnost i mirovno obrazovanje. Na tom planu Ministarstvo ima aktivnu saradnju sa nevladinim organizacijama koje sprovode svoje projekte na temu rodne ravnopravnosti i mirovnog obrazovanja u školama.

Značajno je spomenuti projekte koje nevladine organizacije sprovode u vaspitno-obrazovnim ustanovama, uz saglasnost Ministarstva, a odnose na rodnu ravnopravnost i prevenciju nasilja:

- Projekat „Škola bez nasilja - sigurno školsko okruženje“ u saradnji sa Kancelarijom UNICEF-a u Crnoj Gori;

- Školska medijacija (kao nenasilno rješavanje konflikata i kvalitetnije uređenje odnosa strana u sukobu), kao dio projekta Obrazovanje za mir, koji sprovodi Nansen dijalog centar. Aktivno je učešće predstavnika Ministarstva, Zavoda za školstvo i JU OŠ »Maršal Tito« Ulcinj, JU OŠ »Marko Miljanov«, Podgorica i JU »Milija Nikčević«, Kličevo, Nikšić u seminarima, radnim grupama. Svake godine obilježava se međunarodni dan mira aktivnostima u školama uz podršku Ministarstva. Likovnim konkursom za sve osnovne i srednje škole u Crnoj Gori obilježen je Međunarodni dan mira i štampan godišnji kalendar.

- Đački parlamenti (u osnovnim i srednjim školama), kroz projekat koji sprovodi Centar za prava djeteta Crne Gore;

- Aktivnosti na prevenciji trafikinga kroz projekte Ženskog crnogorskog lobija i Internacionalne organizacije za migracije (IOM);

- NVO Prima iz Podgorice je organizovala javno prikazivanje filma o sajber nasilju poslije čega je uslijedila diskusija u koju su uključeni i učenici osnovnih i srednjih škola;

- NVO Alternativni kreativni centar „Pravi put – 2006“ iz Tivta, realizovala je Projekat „Aktivizam mladih u prevenciji vršnjačkog nasilja i diskriminacije“ u SMS „Mladost“, Tivat;

- NVO Institut za medije Crne Gore, Podgorica, Projekat „Ladies dairy of change“, namijenjen učenicima JU Gimnazije „Niko Rolović“, Bar i JU Srednje mješovite škola „17. septembar“, Žabljak;

- NVO Centar za prava djeteta Crne Gore je realizovao Projekat „Dječja prava i njihova perspektiva“. Projekat je namijenjen osnovnim i srednjim školama u Bijelom Polju, Cetinju i Baru;

- NVO Krug iz Slovenije, realizovala je Projekat „Nasilje u porodici i školi“ u JU OŠ „Petar Dedović“, Plav;

- NVU Djeca Crne Gore, Podgorica, realizovala je Projekat „Svi zajedno“ u JU Osnovna škola "21. maj" i JU Osnovna škola "Božidar Vuković Podgoričanin" u Podgorici;

- Nevladina organizacija „Psihološki centar ABC“, realizovala je Projekat „Upoznajmo se“ namijenjen učenicima JU OŠ „Luka Simonović“, JU OŠ „Braća Ribar“, JU OŠ „Ratko Žarić“ i JU OŠ „Olga Golović“, u Nikšiću.

Mjere za prevenciju nasilja obuhvataju: obrazovanje učenika i nastavnika za nenasilnu komunikaciju, mirno rješavanje konflikata, školsku medijaciju, rad sa roditeljima, bolju saradnju škole sa nevladinim organizacijama i lokalnom zajednicom, razvoj sporta u okviru nastavnih i nenastavnih aktivnosti.

Ministarstvo prosvjete sistematično, ozbiljno i odgovorno pristupa rodnoj ravnopravnosti i rješavanju problema nasilja u školama. Vršnjačko nasilje u školama i nasilje uopšte Ministarstvo prosvjete sagledava kao ozbiljan društveni problem u čije rješavanje treba da se uključe svi relevantni društveni faktori.

POMOĆNICA MINISTRA
Vesna VUČUROVIĆ
Vučurović

